

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו לפני כל נדרי תשפ"ב לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויזן - גליון אלף רמ"ק

באלקים חיים באהבה רבה ועזה, ואז התשובה מטרה אודם החטא לגמרי, והלשון של זהורית מלבין, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.

וזהו שאמר הכתוב 'כי ביום הזה יכפר עליכם', יום הכיפורים הוא זמן כפרה לכל השבים, ה' מוחל עונות עמו בית ישראל לכל מי שפותח ידו לתשובה, אבל 'לטהר אתכם מכל חטאותיכם', שיוכה גם לטהר החטא, שהלשון של זהורית ילבין, לזה נצרך עבודת האדם בהכנה רבה לפני היום הדין, ולפני ה' קודם שנכנסים לעמוד לפני ה' 'תטהרו', מוטל עליכם להתעורר לשוב, וקודם כניסת היום יש להכין עצמו כראוי בהכנה רבה שתהא תשובתו וטהרתו ביום הכיפורים ברום המעלה.

*

אמנם גם אם לא היה ההכנה הראויה שנוכל לקבל על עצמינו קדושת היום, ניתן לנו מתנה טובה מהקב"ה כהכנה ליכנס בזה ליום הכיפורים, ויש בזה חיזוק רב להתעורר בכניסת היום. והוא מה שאמרו חז"ל (שם פא): ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש (ויקרא כג-ל), וכי בתשעה מתענין והלא בעשור מתענין, אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה בתשיעי ועשירי ע"כ. וכתוב בשפת אמת (שם) דלכאורה עשירי מיותר, דהא באמת מתענה בעשירי. לכן העלה דאכילת תשיעי עצמו הוי כתענית תשיעי ועשירי, לבד תענית עשירי שמתענה באמת ע"כ. ואם כן בכניסת החג, אשר גם הפשוט בישראל אוכל בו, הרי הוא עומד כעת בעילוי רב, בהדרגה שכל אחד עומד אחר עבודת תענית יום העשירי, ואנו מאמינים שנשמותינו נתעלה כעת בזיכור עצום כמו אחר תענית שני ימים. וזה נותן חיזוק רב להמשיך כעת בעבודת היום להתעלות בטהרה יתירה עוד יותר.

וזהו שאומר הנביא (הושע ב-ב) יחיינו מיומים ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו, ויש לומר דכדי שלא נכנס מגושם ליום הכיפורים, על כן ניתן לנו יום ערב יום הכיפורים, שהוא כיומיים, כאילו התענה תשיעי ועשירי, ושורה עלינו כעת הטהרה של יום הכיפורים מבתשיעי, וזה מסייע לעבודת היום, כי עומד מזוכך. וזהו 'יחיינו מיומיים', מיום ערב יום הכיפורים שהוא כתשיעי ועשירי אנו מקבלים חיים, ו'ביום השלישי' הוא יום הקדוש 'יקימנו ונחיה לפניו', נוכל לקום לפניו ולהתעורר בעבודת היום.

בשעה מרומם זו, אחר תענית שני ימים, מאיר נשמתו של אדם באור גדול, והזמן מסוגל להתעלות, ויש בזה סיוע רב לקבל על עצמו לשנות דרכיו לטובה, אשר לב יודע מרת נפשו, כל אחד מכיר באיזה ענינים צריכין מעשיו שיפור לטובה.

*

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טו-ל). ולכאורה סיום הכתוב 'לפני ה' תטהרו' נראה ככפל לשון, שהרי כבר אמר שביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. ועוד דברי שא מבואר כי ה' מטרה אותנו, ובסיפא משמע דמונח אקרקפתא דגברא לטהר.

ונראה דאיתא בגמרא (יומא טו.) בראשונה היו קושרין לשון של זהורית על פתח האולם מבחוץ, הלבין היו שמחין לא הלבין היו עצבין ומתביישין, התקינו שיהיו קושרין על פתח אולם מבפנים. ועדיין היו מציצין ורואין, הלבין היו שמחין לא הלבין היו עצבין, התקינו שיהיו קושרין אותו חציו בסלע וחציו בין קרניו. אמר רבי נחום בר פפא משום רבי אלעזר הקפר, בראשונה היו קושרין לשון של זהורית על פתח אולם מבפנים, וכיון שהגיע שער למדבר היה מלבין וידעו שנעשית מצותו, שנאמר (ישעיה א-יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ע"כ. ובגמרא (שם לט:) ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה לשון של זהורית מלבין ע"ש. ובישמח משה (פ' אחרי) כתב דלכאורה קשה טובא היאך משכחת לא הלבין, הלא יום הכיפורים מכפר בכל ענין כמבואר ברמב"ם (ה' תשובה א-ג) ע"ש.

ויש לומר דאיתא בגמרא (שם פג:) דבתשובה מיראה זדונות נעשו לו כשגגות, ובתשובה מאהבה זדונות מתהפכות לזכות ע"ש. והנה בודאי דיום הכיפורים מכפרת לשבים, אבל בתשובה קלושה של יראת העונש לא נמחה החטא, ולא מתהפך האדם ללובן, אלא ה' מוחל להאדם ולא נענש, ומשליך את החטא במצולות ים במקום אשר לא יזכרו ולא יעלו על לב לעולם, ואדם החטא נשאר במקומו אלא שמעבירו מנגד עיניו. לא כן בתשובה עילאה מאהבת ה', שמתעורר אצלו הנקודה הפנימית, הלא בנים אתם לה' אלוקיכם, ומתעורר הגעגועין לחזור לחיק אביו שבשמים, שאז הזדונות נעשו זכיות, אז היה לשון הזהורית מלבין, שהרי נתהפכו העונות לזכיות, והאדם נתהוה לובן.

וענינו הוא, דכמו דבכל מצוה שבתורה, קיום המצוה בחיצוניותו שוה אצל כל אחד, הצדיק והאיש פשוט מניחין תפילין, ויושבין בסוכה וכו', אבל איכות המצות ופנימיותו, ההכנה והשמחה והדביקות, שם יש חילוק רב בין עבודת האחד לחבירו. כמו כן הוא בענין התשובה, יש שנפל לתוך היום הכיפורים בלי הכנה כראוי, ומתחרט על עונותיו ועושה תשובה, שהתשובה היא רק מקופיאה, ואז הגם שה' מקבל תשובתו ומתכפר, מכל מקום האדמימות של הלשון זהורית עומדת במקומו, אלא שמעבירו מנגד עיניו. לא כן מי שעושה הכנה כראוי מחדש אלו והלאה, בהרהורי תשובה יום יום, וברבוי תפלות, אז כאשר מגיע יום הכיפורים הוא עומד במעלה רב בכניסת היום, והתשובה היא עמוקה מקירות לבבו, כואב ומצטער על ריחוקו מאת ה', עד כמה הוא כפוי טובה לה' הנותן לו כל מה שיש לו, ומדבק רוחו ונשמתו

אני ישנה ולבי ער, קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי וגו', דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו (שיר ה-ב). ונראה הכוונה על דרך שכתב הרמב"ם (ה' תשובה ג-ד) בתקיעת שופר, דרמו יש בו, כלומר עורו ישינים משינתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה, וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה ע"כ. הרי לנו כי אותן בני אדם שמשוקעים במשך השנה בהבלי הזמן, הם כישנים שאין מרגישים מה חובתם בעולמם. ואמר 'אני ישנה', במשך השנה אני ישנה, אבל כעת 'ולבי ער', מתעוררים מהשינה העמוקה, וכאשר האדם מתעורר משינתו, המחשבה הראשונה היא מה מוטל עלי לסדר היום. וקול דודי דופק פתחי לי, כדאיאת בזוה"ק (ח"ג קכו). בכל יומא ויומא כרחא קארי וכו' שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ע"כ. וקול זה דופק ומעורר האדם, אני יושב ומצפה עליך, פתחי לי אחותי רעיתי, הקב"ה קורא אני מבקש קרבתך, אני כל כך קרוב אליך, אתה אחותי רעיתי יונתי תמתי, תתבונן היכן אתה עומד, עד כמה היא קשר אהבתינו, ומה חובתך בעולמך, ומהו תכלית החיים.

דודי שלח ידו מן החור, אמרו חז"ל (מנחות כט:) מפני מה נברא העולם הזה בה"א, מפני שדומה לאכסדרה, שכל הרוצה לצאת [ממנו לתרבות רעה] יצא. ומאי טעמא תליא כרעיה, דאי הדר בתשובה מעיילי ליה [בפתח העליון בין רגל שבתוכו לגנון]. ופריך ולעיילי בהך [פתח התחתון דנפיק ביה], ומשני לא מסתייעא מילתא [דהבא ליטרה בעי סיוע מפני יצר הרע, הלכך עבדי ליה סיוע פתח יתירה], כדריש לקיש, דאמר ריש לקיש מאי דכתיב (משלי ג-ד) אם ללצים הוא יליץ [כלומר פותח לו להיות לץ] ולענוים יתן חן, בא לטהר מסייעין אותו [אלמא בעי סיוע] ע"כ. וזהו 'דודי שלח ידו מן החור', שפתח לפני האדם פתח עליון בהאות ה"א, פתח סיוע לבעלי תשובה, ומחור זה שולח הקב"ה ידו לקרב את השבים אליו, שגם אם קשה לפניו לחזור ממקום שיצא, ניתן לו עוד פתח שנית להתקרב לה'.

והענין הוא, שיש בזה לימוד מוסר השכל, כי הרוצה לשוב לה' ולשנות דרכיו, בהיותו עומד באותו חברותא, ובאותן מקומות שעלול ורגיל לחטוא, קשה מאד לשנות דרכו לטובה, מיום אחד לחבירו, להפסיק הקשרים הלא טובים, אלא מוטל עליו לעזוב את מקומו לחברותא טובה, הן במקום עבודתו, והן בבית מדרשו, וסחור סחור לכרמא לא תקרב, שלא יכשל עוד בחטא. על כן הראה ה' באות ה"א, כי באותו פתח למטה אשר שם בא לידי מכשול, אם יהא נשאר שם ורוצה לחזור, תהא קשה מאד שם לחזור ולשנות מעשיו, אלא ה' ממציא לו פתח חדש למעלה, עזוב את המקום שהיית, ותתחיל החיים בפתח אחר, וזהו סיוע רב להדופקים בתשובה.

גם יש לומר, על דרך משל, אדם שהיה צריך לנסוע דרך של מאה מיל לעיר שהוא במזרח, ותעה בדרכו והלך למערב דרך של מאה מיל, אז אם ירצה להגיע למקומו הרי זה עבודה קשה, כפול בכמה טלטולי הדרך, לחזור מתחלה להמקום שהיה, ושוב משם לנסוע עוד מאה מיל עד מקומו. אבל זהו רק כאשר הולך ברגל או בעגלה, אך אם הוא בעל יכולת יתכן לחזור בעראפלאן ומגיע למקומו החדש בשעה אחד. ועל דרך זה הוא בבעל תשובה, שהתרחק מאור פני ה', ומשוקע בבוץ של הבלי עולם, ותחת שהיה מוטל עליו להתעלות יום יום למעלה בעבודת קונו, ירד למטה לבור תחתיות, קשה מאד לעלות לזכך עצמו מתחלה ממה שנתלכלך, ושוב יתחיל להתקרב במעלות דקדושה. ולכן קשה מאד לבעל תשובה לחזור חזרה מאותו פתח שיצא מעולמו, כי דרך ארוכה לפניו. אמנם יש קירוב ה' לדופקי בתשובה, שכאשר מקבל על עצמו עולה של תשובה, הקב"ה מגביהו תיכף לפתח אחר למעלה באות ה"א, ועומד כבר בראשו, שאינו צריך לחזור כל הדרך ממטה למעלה, אלא יש לו סיוע להגיע להפתח שבראשו תיכף, ומיום שחזר לה' הוא עומד קרוב לקונו במעלה יתירה. ואין

לפניו אלא ליכנס באותו פתח הפתוח, ומיד ימצא עצמו עומד למעלה בעולמו, בסיוע רב מה' הקרוב לקוראיו.

ומומלץ עלינו לזכור את השבועה ששנבענו לה' בעת שירדנו לעולם הזה, כמאמרם (נדה ל), כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון (ישעיה מה-כג), וזה יום הלידה, שנאמר (תהלים כד-ד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי. ומה היא השבועה שמשביעים אותו, תהי צדיק ואל תהי רשע וכו', והוי יודע שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורים, ונשמה שנתן בך טהורה היא, אם אתה משמרה בטהרה מוטב, ואם לאו הריני נוטלה ממך ע"כ. ונתבונן היכן אנו עומדים בשבועה זו.

*

היום היא יום משפט, שבו חותמין על כל המאורעות שבמשך השנה. ויש להרבות בתפלה בכוונה, כי גדול כח התפלה, כי תשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה. ובימים הקדמונים כאשר בית אלקיני היה עומד על תלה, היה לנו הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים בעבודתו, ובגודל קדושתו היה מפיל תחנה לבקש רחמים על הכלל ישראל. וגם אחר החורבן היה בנו חכמי ישראל קדושי עליון כמלאכים, שהם היו השלוחי ציבור, שה' היה נושא להם פנים. כעת נשארנו ערום, שור כי אבדו חסידנו ומפגיע אין בעדנו, וכל אחד ואחד מוטל עליו לבקש רחמים על עצמו, וכאשר עומדים מזוכך בהתענית ובכפרת עיצומו של יום, התפלה יש לה כח עצום, וכמו שמבקשים נחשב כצג באיתן דחות בפילולי עקלתון.

זה שני שנים ששורה מדת הדין בעולם, מאורעות שונות עברו עלינו, מגפה קשה אשר הרבה נעדרו ר"ל, ועוד יותר יש מוטלים על ערש דוי, ולא חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא (ברכות ה:), ומוטל על כל אחד ליקח כמה דקות להתבוננות במה הוא צריך לשפר את מעשיו, ולקבל על עצמו בהתחלה על כל פנים דבר אחד שישנה עצמו לטובה בשנה הבא עלינו לטובה.

*

ואומר כמה מילים להבחורי חמד, אשרי חלקיכם שאתם נמצאים בכותלי בית המדרש, ראו מה נעשה להעוזבים אותה, עד כמה התדרדרו, חסר מהם שלוות הנפש, אין להם שמחת החיים, מסתובבים גלמודים בלי להעמיד בית של תורה בנחת עם זרע קודש. אבל יש לשום לב על גודל הנסיונות שעומדת בפניכם, ולהגדיר עצמו כל אחד מהכלים הטוכנולוגיים שלא יזא לו מגע ומשא עמהם, כי אי אפשר לצאת נקי מהם שלא יתדרדר ממעלתו. ושנות הבחורות הם מובחר הימים, וכפי מה שמתעלה בשנים אלו, כן יושאר ההשפעה מזה עליו על כל ימי חייו. ועל זה אמר הכתוב (תהלים קמד-ב) אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם, כי הנוטע אילן רך יוכל עדיין להטותו לכל צד שירצה, לא כן כשמתקשה אי אפשר לשנותו, ובנינו הם כנטיעים, לתת לב בשנות הנעורים כאשר הנטיעה עדיין רך, כי הם מגודלים בנעוריהם, לפי שנות הנעורים, כן הם נעשו מגודלים.

*

אנו מברכים כעת ברכת שהחינו, כי שמחים אנחנו שזכינו לחיות ולהגיע ליום הקדוש הזה אשר בו מתכפר כל עונותינו. ועבודת היום צריכה להיות בשמחה, אשר ה' הטוב ידו פתוחה לקבל שבים.

ואנו נוטלים את הספר תורה לפייסו על כל מה שעברנו עליה במשך השנה. אבל יש בזה עוד טעם, שהתורה תמליץ עלינו, אשר אבותינו מסרו נפשם עליה בפועל, שפשוט צוארם להשחט עבור התורה. וגם אנחנו, בגודל שיעבוד הגלות, אשר כל תועבות האומות פתוחות לכל, אנו מוסרים נפשנו להיות שמורים וגדורים בדרכי התורה, אשר אין אומה ולשון יכולה להתדמות בזה עמנו. התורה הקדושה תמליץ עלינו להיות לנו שנת אורה ושמחה, שנתברך כולנו בבני חיי ומוזוני ריוחי, להיות שנת גאולה וישועה בביאת בן דוד בב"א. ■